A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2019. május 8.*

„Előzetes döntéshozatal – Szociálpolitika – Az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma – 2000/78/EK irányelv – A 18. életév betöltését megelőzően szerzett szakmai tapasztalat kizárása – Új díjazási és előmeneteli rendszer – Az eltérő bánásmód fenntartása – Hatékony jogorvoslathoz való jog – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke – Igazolások”

A C-396/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Ausztria) a Bírósághoz 2017. július 3-án érkezett, 2017. június 30-i határozatával terjesztett elő a

Martin Leitner

és

a **Landespolizeidirektion Tirol**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta, a Bíróság elnökhelyettese, az első tanács elnökeként eljárva, A. Arabadjiev (előadó), E. Regan, C. G. Fernlund és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. szeptember 12-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– M. Leitner képviseletében M. Riedl és V. Treber-Müller Rechtsanwälte,

– az osztrák kormány képviseletében G. Hesse és J. Schmoll, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében B.-R. Killmann és D. Martin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. december 6-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 21. és 47. cikkének, valamint a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL 2000. L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.) 1., 2., 6., 9., 16. és 17. cikkének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Martin Leitner és a Landespolizeidirektion Tirol (tiroli tartományi rendőrkapitányság, Ausztria) között az alapeljárás felperesének magasabb fizetési fokozatba lépése és illetménybeli helyzete tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2000/78 irányelv

3 A 2000/78 irányelv célja az 1. cikkének értelmében „a valláson, meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel”.

4 Ezen irányelv 2. cikke a következőket írja elő:

„(1) Ezen irányelv alkalmazásában az »egyenlő bánásmód elve« azt jelenti, hogy az 1. cikkben említett okok alapján nem szabad semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában:

a) közvetlen hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy személy egy másikhoz képest kedvezőtlenebb elbánásban részesül, részesült vagy fog részesülni egy hasonló helyzetben az 1. cikkben hivatkozott okok bármelyike alapján [helyesen: akkor áll fenn, ha az 1. cikkben említett okok bármelyike miatt valaki hasonló helyzetben lévő másik személyhez képest kedvezőtlen bánásmódban részesül, részesült vagy fog részesülni];

b) közvetett hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy látszólag semleges előírás, feltétel vagy gyakorlat egy bizonyos vallású vagy meggyőződésű, egy bizonyos fogyatékosságú, egy bizonyos életkorú vagy egy bizonyos szexuális irányultságú személyt más személyekkel szemben hátrányos helyzetbe hoz, kivéve ha
   i. az előírás, feltétel vagy gyakorlat törvényes cél által objektíve igazolható, és a cél elérésére irányuló eszközök megfelelők és szükségesek; vagy ha

[…]”

5 Az említett irányelv 6. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A 2. cikk (2) bekezdése ellenére a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az életkoron alapuló eltérő bánásmód nem jelent hátrányos megkülönböztetést, ha – a nemzeti jog keretein belül – egy törvényes cél által objektíven és észszerűen igazolt, beleértve a foglalkoztatáspolitikát, a munkaerőpiaci és a szakképzési célkitűzéseket, és ha a cél elérésének eszközei megfelelők és szükségesek.

Az ilyen eltérő bánásmód magában foglalhatja, többek között:

a) a foglalkoztatáshoz és a szakképzéshez történő hozzájutás külön feltételekhez kötését, külön foglalkoztatási és munkafeltételeket, beleértve az elbocsátási és javadalmazási feltételeket, a fiatalok, az idősebb munkavállalók és a tartásra kötelezett személyek szakmai beilleszkedésének elősegítése vagy védelmük biztosítása céljából;

b) a foglalkoztatáshoz vagy bizonyos foglalkoztatáshoz kapcsolódó előnyökhöz való hozzájutás minimumkorhatárhoz, szakmai tapasztalathoz vagy szolgálatban eltöltött időhöz kötését [helyesen: előnyöknek az életkorra, a szakmai tapasztalatra vagy a szolgálati időre vonatkozó minimumkövetelményekhez kötését];

c) a felvétel maximális korhatárhoz kötését, amely a kérdéses állás képzési követelményein vagy a nyugdíjazás előtt munkaviszonyban töltött, észszerű időszakon alapul [helyesen: a felvétel felső korhatárhoz kötését az érintett álláshoz szükséges képzési követelmények, vagy a nyugdíjba vonulást megelőző észszerű szolgálati idő szükségessége alapján].

(2) A 2. cikk (2) bekezdése ellenére a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben a rendszerbe történő belépés korhatárhoz kötése, továbbá a nyugdíjra vagy rokkantsági ellátásra való jogosultság [helyesen: a rendszerbe történő belépés, továbbá a nyugdíjra vagy rokkantsági ellátásra való jogosultság korhatárhoz kötése] – beleértve az ilyen rendszerek alapján a foglalkoztatottak vagy a foglalkoztatottak csoportjai, illetve kategóriái részvételének különböző életkorhoz kötését – és az ilyen rendszerekkel kapcsolatos biztosításmatematikai számításokban az életkor használata nem jelent az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést, feltéve, hogy ez nem eredményez a nemi hovatartozáson alapuló hátrányos megkülönböztetést.”

6 Ugyanezen irányelv 9. cikkének szövege a következő:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy az irányelv által előírt kötelezettségek betartatására szolgáló jogi és/vagy közigazgatási eljárások – beleértve az általuk megfelelőnek tartott egyeztetési eljárásokat – minden olyan személy számára hozzáférhetőek legyenek, akik úgy érzik, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt őket sérelem érte, még akkor is, ha az a jogviszony, amelyben a feltételezett hátrányos megkülönböztetés történt, már nem áll fenn.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy azok a szövetségek, szervezetek vagy egyéb jogi személyek, amelyeknek – a nemzeti jogban meghatározott előírásoknak megfelelően – törvényes érdeke, hogy ezen irányelv rendelkezéseit betartsák, részt vehessenek az ezen irányelv által előírt kötelezettségek betartatására létrehozott, bármilyen jogi és/vagy közigazgatási eljárásban, akár a panaszos helyett, akár a panaszos mellett fellépve, annak jóváhagyásával.

(3) Az (1) és (2) bekezdés nem érinti az egyenlő bánásmód elvére vonatkozó keresetek határidőivel kapcsolatos nemzeti szabályokat.”

7 A 2000/78 irányelv 16. cikke értelmében:

„A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy biztosítsák:

a) bármely törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezés eltörlését, amely az egyenlő bánásmód elvével ellentétes;

b) bármely, az egyenlő bánásmód elvével ellentétben álló rendelkezés, amelyet szerződés, kollektív szerződés, vállalati belső szabályzat, a szellemi szabadfoglalkozásúak, valamint a munkavállalók és munkáltatók szervezeteinek szabályzatai tartalmaznak, semmissé nyilvánítását vagy nyilváníthatóságát vagy módosítását.”

8 Ezen irányelv 17. cikke a következőket mondja ki:

„A tagállamok meghatározzák az irányelv következtében elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókat, és minden szükséges intézkedést megtesznek annak biztosítására, hogy azokat alkalmazzák. A szankciónak, amely állhat az áldozat [helyesen: károsult] részére fizetendő kártérítésből, hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lennie. A tagállamok legkésőbb 2003. december 2-ig értesítik a Bizottságot ezekről a rendelkezésekről, és késedelem nélkül tájékoztatják bármely, azokat érintő módosításról.”

Az osztrák jog

9 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a köztisztviselők díjazására és előmenetelére vonatkozó nemzeti jogszabályokat több ízben módosították, mivel egyes rendelkezéseik ellentétesek voltak az uniós joggal. E köztisztviselők új díjazási és előmeneteli rendszere, amely a 2015-ben és 2016-ban kihirdetett jogszabály-módosításokból ered, többek között a korábban hatályos díjazási és előmeneteli rendszerből fakadó, az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés megszüntetésére irányul.

A köztisztviselők illetményéről szóló törvény

10 A Gehaltsgesetz 1956 (az illetményekről szóló 1956. évi törvény, BGBl. 54/1956) 2010. augusztus 30-i szövetségi törvénnyel (BGBl. I, 82/2010) módosított változata (a továbbiakban: a köztisztviselők illetményéről szóló törvény) 8. §-ának (1) bekezdése a következőket írta elő:

„Az előmenetelt referencia-időpont alapján határozzák meg. A jelen § ellenkező rendelkezése hiányában az adott foglalkoztatási csoport második fizetési fokozatába történő előlépéshez szükséges időszak öt év, a többi fizetési fokozat tekintetében pedig két év.”

11 A köztisztviselők illetményéről szóló törvény 12. §-a a következőképpen rendelkezett:

„Az előmeneteli referencia-időpontot úgy kell meghatározni, hogy – a (4)–(8) bekezdésben szereplő korlátozások sérelme nélkül – az alkalmazás napját megelőző időszaknak kell tekinteni az alábbi, azon év június 30-át követő időszakokat, amelyben az iskolai oktatás első évének megkezdésétől számított kilenc tanévet teljesítették, vagy amely évben azokat teljesítették volna:

1. a (2) bekezdésben említett időszakokat teljes egészükben,

2. az egyéb időszakokat.”

A köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvény

12 A Bíróság 2009. június 18-i Hütter ítéletében (C-88/08, EU:C:2009:381) és 2014. november 11-i Schmitzer ítéletében (C-530/13, EU:C:2014:2359) megállapított, életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés orvoslása érdekében a köztisztviselők illetményéről szóló törvényt visszamenőleges hatállyal módosította a 2015. évi Bundesbesoldungsreform (az illetményreformról szóló 2015. évi szövetségi törvény, BGBl. I, 32/2015) és a Besoldungsrechtsanpassungsgesetz (az illetményreformról szóló 2016. évi törvény, BGB1. I, 104/2016) (a továbbiakban: a köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvény).

13 A köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvény „Besorolás és előmenetel” című 8. §-ának (1) bekezdése a következőket írja elő:

„[…] A besorolást és a további előmenetelt a díjazás szempontjából figyelembe vett évek száma alapján határozzák meg.”

14 A köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvénynek „A díjazás szempontjából figyelembe vett évek” című 12. §-a értelmében:

„(1) A díjazás szempontjából figyelembe vett évek a munkaviszonyban töltött és az előmenetel szempontjából figyelembe vehető időszakokat, valamint a beszámítható korábbi szolgálati időket foglalják magukban.

(2) Az alábbi időszakok minősülnek a díjazás szempontjából figyelembe vett évekbe beszámítandó korábbi szolgálati időnek:

1. az Európai Gazdasági Térség valamely tagállamának, a Török Köztársaság vagy a Svájci Államszövetség valamelyik területi önkormányzatához vagy önkormányzati társulásához fűződő munkaviszony keretében teljesített idő;

2. az Európai Unió valamelyik intézményéhez vagy valamely Ausztria részvételével működő nemzetközi intézményhez fűződő munkaviszony keretében teljesített idő;

3. az az idő, amelyben a köztisztviselő a Heeresversorgungsgesetz [a fegyveres erők tagjai részére járó ellátásokról szóló törvény] alapján rokkantsági járadékra volt jogosult, valamint

4. az alábbiak keretében teljesített idő:
   a) katonai szolgálat […],
   b) katonai kiképzés […],
   c) polgári szolgálat […],
   d) az Európai Gazdasági Térség valamelyik tagállamában, a Török Köztársaságban vagy a Svájci Államszövetségben teljesített kötelező katonai szolgálat, hasonló katonai kiképzés vagy kötelező polgári alternatív szolgálat.

   […]

(3) A (2) bekezdésben felsorolt időszakokon kívül a megfelelő munkakör ellátásának vagy megfelelő közigazgatási gyakorlat teljesítésének ideje is beszámítható korábbi szolgálati időként összesen legfeljebb tíz év erejéig. […]”

15 A köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvény 169c. §-a, amely a szolgálatban álló tisztviselők új díjazási és előmeneteli rendszerbe való átsorolására vonatkozik, a következőket írja elő:

„(1) A 169d. §-ban felsorolt foglalkoztatási csoportokba és illetménykategóriákba tartozó összes, 2015. február 11-én szolgálatban álló köztisztviselőt a következő rendelkezések alapján kizárólag addigi illetményüket alapul véve kell átsorolni a jelen szövetségi törvény által újonnan létrehozott díjazási rendszerbe. A köztisztviselőket először addigi illetményük alapján az új díjazási rendszer azon fizetési fokozatába kell besorolni, amelyben fennmarad addigi illetményük. […]

(2) A köztisztviselők új díjazási rendszerbe való átsorolására a díjazásuk szempontjából figyelembe vett évek számának átalány jellegű meghatározása útján kerül sor. Az átalány jellegű meghatározás szempontjából az átsorolási összeg az irányadó. Az átsorolási összeg a köztisztviselő 2015. februári (az átsorolási hónap) havi illetményének kiszámítása során az esetleges rendkívüli előmenetelek nélkül alapul vett teljes fizetés. […]

(2a) Átsorolási összegként azon fizetési fokozat fizetését kell figyelembe venni, amely ténylegesen irányadó volt az átsorolási hónapra kifizetett illetmények szempontjából (fizetési jegyzék szerinti besorolás). Az illetmények jogszerűségének értékelését ennek során mind azok jogalapját, mind pedig összegét illetően mellőzni kell. A kifizetett illetmények utólagos helyesbítése csak annyiban veendő figyelembe az átsorolási összeg kiszámítása során, amennyiben

1. az az automatikus adatfeldolgozó rendszerbe történő betáplálás során elkövetett ténybeli hibák kijavítását szolgálja, és

2. a hibás betáplálás nyilvánvalóan eltér a – betáplálás időpontjában már rendelkezésre álló okiratokkal alátámasztott – tervezett betáplálástól.

(2b) Ha a fizetési jegyzék szerinti tényleges besorolás az összegét tekintve alacsonyabb a törvény által védett besorolásnál, akkor, ha nem a 169d. § (5) bekezdése alapján kell eljárni egy pusztán ideiglenes besorolás fennállása miatt, a köztisztviselő kérelmére a törvény által védett besorolást kell figyelembe venni az átsorolási összeg kiszámítása során. A törvény által védett besorolás a referencia-időpont alapján megállapított fizetési fokozatot jelenti. A referencia-időpont az átsorolási hónap első napját megelőző alábbi időszakok figyelembevétele mellett megállapított napot jelenti. A következőket kell figyelembe venni:

1. az átsorolási hónap kezdetének időpontjáig korábbi szolgálati időként jogerősen beszámított időket, amennyiben azokat a 18. életév betöltése után teljesítették, és amennyiben azokat az előmenetel szempontjából figyelembe kell venni, valamint

2. az alkalmazás napja óta teljesített időket, amennyiben azokat az előmenetel szempontjából figyelembe kell venni.

További időszakok nem vehetők figyelembe. A referencia-időpont óta eltelt két év tekintetében a következő magasabb fizetési fokozat minősül a törvény által védett besorolásnak. A fizetési fokozat a kétéves időszak leteltét követő január 1-jével vagy július 1-jével minősül elértnek, amennyiben e napon nem került sor az előlépés elhalasztására vagy felfüggesztésére. A kétéves határidő akkor is január 1-jén, illetve július 1-jén minősül lejártnak, ha az a következő március 31., illetve szeptember 30. vége előtt telik le.

(2c) A (2a) és (2b) bekezdés az Európai Unió Bíróságának a 2014. június 19-i Specht és társai ítéletében (C-501/12–C-506/12, C-540/12 és C-541/12, EU:C:2014:2005) adott értelmezésüknek megfelelően ülteti át az osztrák jogba a [2000/78 irányelv] 2. és 6. cikkét a szövetségi alkalmazottakra és a tartományi pedagógusokra vonatkozó szolgálati jog területén. Ennélfogva a 2015. évi szövetségi illetményreform hatálybalépését megelőzően kinevezett köztisztviselők új díjazási rendszer valamely fokozatába történő átsorolásának módja úgy van meghatározva, hogy egyrészt az van előírva, hogy az új besorolásuk szerinti fizetési fokozat kizárólag az általuk a régi díjazási rendszer alapján kapott alapilletmény összege alapján határozandó meg, noha e rendszer a köztisztviselő életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetésén nyugodott, másrészt hogy a magasabb fizetési fokozatokba történő további előrelépés ezt követően csak a 2015. évi szövetségi illetményreform hatálybalépése óta szerzett tapasztalattól függ.

(3) Az átsorolt köztisztviselő díjazása szempontjából figyelembe vett évek számát az első fizetési fokozatból (az 1. nap kezdete) ugyanazon foglalkoztatási csoport azon fizetési fokozatába lépéshez szükséges évek számában kell meghatározni, amelyben a 2015. február 12-én hatályos változatban az átsorolási összegnél összegüket tekintve alacsonyabb illetmények közül a legmagasabb szerepel. Amennyiben az átsorolási összeg megegyezik az ugyanazon foglalkoztatási csoport egyik fizetési fokozatában szereplő legalacsonyabb összeggel, úgy ezt a fizetési fokozatot kell figyelembe venni. Az összevetés alapjául szolgáló összegeket a kereskedelemben szokásos módon egész euróra kell kerekíteni.

(4) A díjazás szempontjából figyelembe vett évek (3) bekezdés alapján meghatározott száma nő a magasabb fizetési fokozatba történő utolsó előlépés időpontja és az átsorolási hónap vége között eltelt időszakkal, amennyiben ez az időszak az előlépés szempontjából figyelembe vehető.

[…]

(6) […] Ha a köztisztviselő új illetménye alacsonyabb az átsorolási összegnél, akkor kiegészítő juttatásként a két összeg különbségének megfelelő, az öregségi nyugdíj számításánál figyelembe vett védelmi juttatást biztosítanak részére […] mindaddig, amíg el nem éri az átsorolási összegnél magasabb fizetési fokozatot. Az összegek összevetése kiterjed a szolgálatban eltöltött idő után járó esetleges juttatásokra és a rendkívüli előmenetelre.

[…]

(9) A korábbi díjazási rendszer szerinti következő előmenetelhez, a rendkívüli előmenetelhez és a szolgálatban eltöltött idő után járó juttatáshoz fűződő várakozások megőrzése érdekében kiegészítő juttatásként az öregségi nyugdíj számításánál figyelembe vett védelmi juttatás illeti meg a köztisztviselőt […], amint eléri az átmeneti fokozatot […].

[…]”

16 A köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvény 175. §-a (79) bekezdésének 3. pontja szerint a BGBl. I 32/2015. számában kihirdetett, a 2015. évi illetményreformról szóló szövetségi törvény szerinti változatukban e törvény 8. és 12. §-a, valamint azok címei „1956. február 1-jén [lépnek hatályba]; e rendelkezések egyik 2015. február 11. előtt kihirdetett változata sem alkalmazható a folyamatban lévő és jövőbeli eljárásokban”.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

17 Az 1968-ban született M. Leitner rendőrként az osztrák közigazgatási tisztviselőkre alkalmazandó szolgálati jog hatálya alá tartozik. 2015. február hónapjáig díjazására a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer volt irányadó. Ezt követően átsorolták a köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvény által bevezetett új díjazási és előmeneteli rendszerbe.

18 2015. január 27-én a tiroli tartományi rendőrkapitányságtól kérte a besorolása szempontjából releváns referencia-időpont újraszámítását, figyelemmel a 18. életévének betöltése előtt megszerzett tapasztalatára. Emellett kérte a neki járó illetmények utólagos megfizetését.

19 2015. április 30-án M. Leitner kérelmét mint elfogadhatatlant elutasították, azzal az indokkal, hogy az előmeneteli referencia-időpontra vonatkozó rendelkezések már nem voltak alkalmazhatók.

20 M. Leitner keresetet indított ezen elutasító határozattal szemben a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Ausztria) előtt. 2016. november 7-én e bíróság megsemmisítette a tiroli tartományi rendőrkapitányság határozatát, és ez utóbbit felhívta arra, hogy érdemben bírálja el M. Leitner kérelmét.

21 2017. január 9-én a tiroli tartományi rendőrkapitányság elutasította e kérelmet azzal az indokkal, hogy M. Leitner nem alapíthat jogokat a korábbi díjazási és előmeneteli rendszerre, mivel e rendszer az illetményreformról szóló 2015. évi szövetségi törvény visszamenőleges hatállyal történt hatálybalépése óta – a köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvény alapján – már nem volt alkalmazandó.

22 2017. február 8-án M. Leitner e határozattal szemben keresetet nyújtott be a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) előtt.

23 E bíróság felveti a kérdést, hogy a köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvényből fakadó jogszabályváltozás ténylegesen véget vetett-e a korábban fennálló, az életkoron alapuló minden hátrányos megkülönböztetésnek.

24 Az említett bíróság arra hivatkozik, hogy mivel a szolgálatban álló köztisztviselők átsorolására a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer szabályai szerint számított illetmény alapján kerül sor, azon köztisztviselők csoportja, akiknek a 18. életévük betöltését megelőzően szerzett szolgálati időszakait nem veszik figyelembe a szolgálati idő kiszámításakor, kevésbé kedvező helyzetben van azon köztisztviselők csoportjával szemben, akik ezen életkor betöltését követően teljesítettek hasonló tartamú szolgálati időket.

25 Ugyanezen bíróság megjegyzi, hogy az átsorolt tisztviselők előmenetelének számításakor nem vehetők figyelembe a 18. életévük betöltését megelőzően szerzett szolgálati idők. A köztisztviselő új illetményrendszerbe való átsorolása, és következésképpen az említett új rendszerben elfoglalt helyének meghatározása a díjazás szempontjából figyelembe vett évek számának meghatározása útján történik. E szolgálati idő meghatározásához figyelembe kell venni az átsorolási összeget, vagyis a tisztviselő által a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer alapján felvett utolsó illetmény összegét. Mivel a már kifizetett illetmények jogszerűsége nem vizsgálható, az átsorolási összeg kiszámításának ellenőrzése keretében kizárólag az átsoroláshoz használt adatokkal kapcsolatos puszta betáplálási hibák javítására van lehetőség. Az átsorolási összeg tehát nem tekinthető a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer alapján járó, hátrányos megkülönböztetéstől mentes illetménynek.

26 A közvetlen eltérő bánásmód igazolását illetően a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a pénzügyi teher növekedésére és az esetleges adminisztratív nehézségekre alapított érvek főszabály szerint nem igazolhatják az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmából eredő kötelezettségek tiszteletben tartásának elmaradását.

27 A kérdést előterjesztő bíróság hozzáteszi, hogy Tirol tartomány, ahol az alapeljárásban szereplőhöz hasonló, életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést megvalósító szabályozás állt fenn, a 2014. november 11-i Schmitzer ügyben (C-530/13, EU:C:2014:2359) hozott ítéletet követően újraszámította az összes szolgálatban álló köztisztviselő referencia-időpontját, és ezzel tartósan megszüntette az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést.

28 E körülmények között a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen [a] Charta 21. cikkével együttesen a [2000/78] irányelv 1., 2. és 6. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a szolgálatban álló köztisztviselők hátrányos megkülönböztetésének megszüntetése érdekében olyan átsorolási rendszert vezet be, amelynek keretében az ugyan pénzben kifejezett, de mégis valamely meghatározott, ahhoz konkrétan hozzárendelhető besorolásnak megfelelő »átsorolási összeg« figyelembevételével a korábbi kétéves rendszerből egy új (az újonnan szolgálatba álló köztisztviselők tekintetében önmagában hátrányos megkülönböztetéstől mentes) kétéves rendszerbe történő átsorolásra kerül sor, és így a szolgálatban álló köztisztviselők tekintetében változatlanul él tovább az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés?

2) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen a [2000/78] irányelv 17. cikkét, valamint [a] Charta 47. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely megakadályozza, hogy a szolgálatban álló köztisztviselők [ezen] irányelv 9. és 16. cikkének a Bíróság 2014. november 11-i Schmitzer ítéletével (C-530/13, EU:C:2014:2359) adott értelmezésnek megfelelően a 2000/78 irányelv 2. cikkére hivatkozva az új díjazási rendszerbe való átsorolást megelőző időpontban állapíttathassák meg illetménybeli helyzetüket, mivel a megfelelő jogalapokat a továbbiakban az

azokat tartalmazó törvény kihirdetés szerinti történeti változatának hatálybalépésére visszaható hatállyal alkalmazhatatlannak nyilvánítja, és különösen kizárja a 18. életév betöltése előtt teljesített szolgálati idők beszámítását?

3) A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

[m]egkívánja-e az uniós jog alkalmazásának a 2005. november 22-i Mangold ítéletben (C-144/04, EU:C:2005:709) és további ítéletekben megkövetelt elsőbbsége, hogy a visszaható hatállyal hatályukat vesztett rendelkezések továbbra is alkalmazandók legyenek az átsorolást megelőző időpontban szolgálatban álló köztisztviselőkre, hogy e köztisztviselők visszaható hatállyal hátrányos megkülönböztetéstől mentesen legyenek besorolhatók a régi rendszerben, és ezáltal hátrányos megkülönböztetéstől mentesen legyenek átsorolhatók az új díjazási rendszerbe?

4) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen [a] Charta 21. és 47. cikkével együttesen a [2000/78] irányelv 1., 2. és 6. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a (18. életév betöltése előtt teljesített szolgálati idők beszámítását illetően) fennálló életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést csupán deklaratív jelleggel szünteti meg annak előírásával, hogy a hátrányos megkülönböztetés fennállásának ideje alatt ténylegesen teljesített idők visszaható hatállyal nem tekintendők a továbbiakban hátrányosan megkülönböztető jellegűnek, jóllehet a hátrányos megkülönböztetés gyakorlatilag változatlanul él tovább?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

29 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2000/78 irányelvnek a Charta 21. cikkével összefüggésben értelmezett 1., 2. és 6. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló, visszamenőleges hatállyal hatályba lépő olyan nemzeti szabályozás, amely az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés megszüntetése érdekében úgy rendelkezik, hogy a szolgálatban álló köztisztviselők új díjazási és előmeneteli rendszerbe való átsorolásakor e köztisztviselők első besorolását a korábbi rendszer szerinti utolsó illetményük függvényében kell meghatározni.

30 Elsőként azt szükséges megvizsgálni, hogy a tárgyalt nemzeti szabályozás tartalmaz-e a 2000/78 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében vett eltérő bánásmódot.

31 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy e rendelkezés értelmében az „egyenlő bánásmód elve” azt jelenti, hogy az ezen irányelv 1. cikkében említett okok alapján nem szabad semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni. Az említett irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja pontosítja, hogy az (1) bekezdésének alkalmazásában akkor áll fenn közvetlen hátrányos megkülönböztetés, ha az említett irányelv 1. cikkében említett okok bármelyike miatt valaki hasonló helyzetben lévő másik személyhez képest kedvezőtlen bánásmódban részesül.

32 Az alapügyben az ezen összehasonlítás szempontjából releváns személyi kategóriák egyrészt az átsorolás időpontjában szolgálatban álló azon köztisztviselők, akik szakmai tapasztalatukat, akár csak részben, a 18. életévük betöltése előtt szerezték (a továbbiakban: a korábbi rendszer által hátrányos helyzetbe hozott köztisztviselők), másrészt azok, akik ezen életkor elérését követően azonos jellegű és hasonló időtartamú tapasztalatot szereztek (a továbbiakban: a korábbi rendszer által kedvező helyzetbe hozott köztisztviselők).

33 A Bíróság rendelkezésére álló iratanyagból kitűnik, hogy az osztrák jogalkotó a köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvény 169c. §-ának elfogadásával olyan átsorolási mechanizmust vezetett be, amelyben az átsorolásra a korábbi rendszer szabályai szerint számított „átsorolási összeg" függvényében kerül sor. Konkrétabban, ezen „átsorolási összeget", amely e törvény 169c. §-ának (2) bekezdése értelmében az átsorolt köztisztviselők díjazása szempontjából figyelembe vett évek számának átalány jellegű meghatározásakor irányadó, az e köztisztviselők számára az új rendszerbe való átsorolásukat megelőző hónapban kifizetett illetmény alapján számítják ki.

34 Márpedig a 2014. november 11-i Schmitzer ítéletében (C-530/13, EU:C:2014:2359) a Bíróság már kimondta, hogy a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer szabályai a 2000/78 irányelv értelmében vett, az életkoron alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetést vezettek be.

35 E tekintetben a Bíróság ezen ítéletben kimondta, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely a köztisztviselőkkel szembeni, az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés megszüntetése céljából figyelembe veszi a 18. életév betöltését megelőző képzési és szolgálati időket, ám ezzel egy időben kizárólag az ilyen hátrányos megkülönböztetést elszenvedő köztisztviselők tekintetében az egyes foglalkoztatási csoportok és illetménykategóriák első fizetési fokozatából a második fizetési fokozatába lépéshez szükséges időtartam három évvel való meghosszabbítását írja elő, fenntartja a 2000/78 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése, 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja, valamint 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, az életkoron alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetést.

36 Emellett rá kell mutatni arra, hogy a köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvény 169c. §-ának (2c) bekezdésében használt kifejezésekből kitűnik, hogy a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer a köztisztviselők életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetésén alapult.

37 E körülmények között egy olyan átsorolási mechanizmus, mint amelyet a köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvény vezetett be, és amelyet a jelen ítélet 33. pontja ismertet, alkalmas arra, hogy fenntartsa a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer hatásait, azon kapcsolatnál fogva, amelyet az e rendszer alapján járó utolsó illetmény és az új díjazási és előmeneteli rendszerben való besorolás között állít fel.

38 Ezért meg kell állapítani, hogy a köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvény 169c. §-a fenntartja a korábbi rendszer által hátrányos helyzetbe hozott, illetve az e rendszer által előnyben részesített köztisztviselők közötti eltérő bánásmódot, mivel az előbb említett köztisztviselők kizárólag a felvételükkor betöltött életkoruk miatt alacsonyabb összegű díjazást kapnak, mint a második csoportba tartozó köztisztviselők, annak ellenére, hogy velük összehasonlítható helyzetben vannak (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 9-i Unland ítélet, C-20/13, EU:C:2015:561, 40. pont).

39 Másodszor meg kell vizsgálni, hogy ez az életkoron alapuló eltérő bánásmód a 2000/78 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésére tekintettel igazolható-e.

40 A 2000/78 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének első albekezdése pontosítja, hogy a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az életkoron alapuló eltérő bánásmód nem jelent hátrányos megkülönböztetést, ha – a nemzeti jog keretein belül – jogszerű céllal, például jogszerű foglalkoztatáspolitikai, munkaerőpiaci vagy szakképzési céllal objektív és észszerű módon igazolható, valamint e cél elérésének eszközei megfelelőek és szükségesek.

41 A Bíróság több alkalommal is kimondta, hogy a tagállamok széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek nemcsak például a szociál- és foglalkoztatáspolitika területét érintően meghatározott célok, hanem az e kitűzött célok elérésére alkalmas intézkedések megválasztása terén is (2015. január 28-i Starjakob ítélet, C-417/13, EU:C:2015:38, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy az alapügy tárgyát képező szabályozás mindenekelőtt egy hátrányos megkülönböztetéstől mentes díjazási és előmeneteli rendszer létrehozására irányul. E bíróság pontosítja, hogy az említett szabályozás a költségsemlegesség, az adminisztrációs nehézségek csökkentése, a szerzett jogok tiszteletben tartása és a bizalomvédelem célkitűzéseinek megvalósítására irányul.

43 Egyrészt az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozásnak a pénzügyi semlegességre irányuló céljával kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy az uniós jog nem tiltja, hogy a tagállamok a politikai, társadalmi vagy demográfiai megfontolások mellett költségvetési megfontolásokat is figyelembe vegyenek, feltéve hogy ennek során tiszteletben tartják különösen az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó általános elvet. E tekintetben a költségvetési megfontolások ugyan alapul szolgálhatnak a tagállam szociálpolitikai döntéseihez, és hatással lehetnek az elfogadni kívánt rendelkezések jellegére vagy hatályára, e megfontolások azonban önmagukban nem minősülhetnek a 2000/78 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett jogszerű célnak. Ugyanez vonatkozik a kérdést előterjesztő bíróság és az osztrák kormány által hivatkozott igazgatási jellegű megfontolásokra is (lásd ebben az értelemben: 2015. január 28-i Starjakob ítélet, C-417/13, EU:C:2015:38, 36. pont).

44 Másrészt a korábbi rendszer által kedvező helyzetbe hozott köztisztviselők szerzett jogainak tiszteletben tartásával és a díjazás tekintetében fennálló jogos bizalmuknak a védelmével kapcsolatban meg kell állapítani, hogy azok olyan jogszerű foglalkoztatáspolitikai és munkaerőpiaci céloknak tekinthetők, amelyek egy átmeneti időszak folyamán igazolhatják a korábbi díjazások, következésképpen pedig az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés fenntartását (lásd ebben az értelemben: 2014. november 11-i Schmitzer ítélet, C-530/13, EU:C:2014:2359, 42. pont).

45 E célok mindazonáltal nem igazolhatnak olyan intézkedést, amely véglegesen, még ha csupán bizonyos személyek tekintetében is, fenntartja azt az életkoron alapuló eltérő bánásmódot, amelynek felszámolására az ezen intézkedést tartalmazó reform irányul. Egy ilyen intézkedés nem alkalmas hátrányos megkülönböztetéstől mentes rendszer létrehozására a hátrányos helyzetbe hozott személyek tekintetében (lásd ebben az értelemben: 2015. január 28-i Starjakob ítélet, C-417/13, EU:C:2015:38, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

46 A jelen esetben a köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvény 169c. §-a különböző mechanizmusokat ír elő annak megakadályozása érdekében, hogy az átsorolt köztisztviselők díjazása jelentősen csökkenjen. E mechanizmusok között szerepel a védelmi juttatás folyósítása, amelynek összege az átsorolt köztisztviselőnek nyújtott új díjazás összege, illetve az átsorolási összeg különbözetének felel meg. E védelmi juttatás nyújtását az indokolja, hogy az átsorolást követően e köztisztviselő az új díjazási és előmeneteli rendszer olyan fizetési fokozatába kerül, amely fokozathoz a köztisztviselő által a korábbi rendszer alapján utoljára felvett illetménynél közvetlenül alacsonyabb illetményszint tartozik. Szintén az említett mechanizmusok között szerepel az átsorolt köztisztviselő díjazásának szempontjából figyelembe vett évek 6 és 18 hónap közötti időtartammal való növelése.

47 Márpedig, amint azt az osztrák kormány a tárgyaláson kifejtette, mindezek a mechanizmusok különbségtétel nélkül alkalmazandóak a köztisztviselők összességére, akiket általános jelleggel átsoroltak az új díjazási és előmeneteli rendszerbe, függetlenül attól, hogy a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer hátrányos helyzetbe hozta-e őket, vagy sem.

48 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a 2014. június 19-i Specht és társai ítélet (C-501/12–C-506/12, C-540/12 és C-541/12, EU:C:2014:2005) és a 2015. szeptember 9-i Unland ítélet (C-20/13, EU:C:2015:561) alapjául szolgáló ügyektől eltérően, amelyekben a szóban forgó alkalmazottak két kategóriája közötti illetménykülönbség enyhült, sőt bizonyos esetekben fokozatosan megszűnt, a jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére álló iratanyagból nem tűnik ki, hogy az alapügyben szóban forgó szabályozásban előírt mechanizmusok lehetővé tennék a korábbi rendszer által hátrányos helyzetbe hozott köztisztviselőkkel kapcsolatos bánásmód fokozatos közelítését az előnyben részesített

köztisztviselők számára biztosított bánásmódhoz, oly módon, hogy az előbbiek közép-, sőt rövid távon utolérjék az utóbbiak számára biztosított előnyöket. Az említett mechanizmusok hatásaként következésképpen nem enyhül meghatározott időszak elteltével az előnyben részesített, illetve a hátrányos helyzetbe hozott köztisztviselők közötti illetménybeli eltérés.

49 Ezért az alapeljárásban szereplő szabályozás, noha alkalmas a korábbi rendszer által kedvező helyzetbe hozott köztisztviselők szerzett jogai és jogos bizalma védelmének a biztosítására, nem alkalmas hátrányos megkülönböztetéstől mentes rendszer létrehozására a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer által hátrányos helyzetbe hozott köztisztviselők tekintetében, mivel véglegesen fenntartja velük szemben a korábbi rendszer által létrehozott, az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést.

50 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/78 irányelvnek a Charta 21. cikkével összefüggésben értelmezett 1., 2. és 6. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló, visszamenőleges hatállyal hatályba lépő olyan nemzeti szabályozás, amely az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés megszüntetése érdekében úgy rendelkezik, hogy a szolgálatban álló köztisztviselők új díjazási és előmeneteli rendszerbe való átsorolásakor e köztisztviselők első besorolását a korábbi rendszer szerinti utolsó illetményük függvényében kell meghatározni.

A második kérdésről

51 A kérdést előterjesztő bíróság második kérdése a 2000/78 irányelv 17. cikkére vonatkozik.

52 Emlékeztetni kell arra, hogy a 2000/78 irányelv 17. cikke értelmében a tagállamok meghatározzák az ezen irányelv átültetése érdekében elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókat, és minden szükséges intézkedést megtesznek annak biztosítására, hogy azokat alkalmazzák. A szankciónak, amely állhat a károsult részére fizetendő kártérítésből, hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lennie.

53 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy e cikk célja a tagállamokkal szemben annak előírása, hogy meghatározzák az ezen irányelv átültetése érdekében elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciórendszert (lásd ebben az értelemben: 2013. április 25-i Asociația Accept ítélet, C-81/12, EU:C:2013:275, 61. pont).

54 Márpedig az alapeljárásban a Bíróság rendelkezésére álló iratanyagból nem tűnik ki, hogy az említett irányelv átültetése érdekében elfogadott nemzeti rendelkezések megsértéséről lenne szó.

55 Az alapeljárásbeli jogvita megoldásához tehát nincs szükség a 2000/78 irányelv 17. cikkének értelmezésére.

56 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata, különösen a 2017. szeptember 21-i Beshkov ítélet (C-171/16, EU:C:2017:710, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) által elismert lehetőséggel összhangban a második kérdést úgy kell átfogalmazni, hogy az lényegében arra vonatkozik, hogy a Charta 47. cikkét és a 2000/78 irányelv 9. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben szűkíti a nemzeti bíróságok által lefolytatható felülvizsgálat terjedelmét, és abból kizárja a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer szabályai szerint kiszámított „átsorolási összeg” alapjával kapcsolatos kérdéseket.

57 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra alkalmazni kell, és hogy e jog alkalmazhatósága a Chartában biztosított alapvető jogok

alkalmazhatóságát is magában foglalja (lásd ebben az értelemben: 2014. április 30-i Pfleger és társai ítélet, C-390/12, EU:C:2014:281, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2018. április 17-i Egenberger ítélet, C-414/16, EU:C:2018:257, 49. pont).

58 A jelen esetben a köztisztviselők illetményéről szóló módosított törvény 169c. §-ának (2c) bekezdéséből kitűnik, hogy e törvény hajtja végre – a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében – a 2000/78 irányelvet az osztrák jogrendben, ezért az osztrák jogalkotó köteles volt tiszteletben tartani a Charta 47. cikkében biztosított alapvető jogokat, és konkrétabban a jogalanyok azon jogát, hogy az Unió joga által biztosított jogaik tekintetében hatékony bírói jogvédelemben részesüljenek (lásd ebben az értelemben: 2018. április 17-i Egenberger ítélet, C-414/16, EU:C:2018:257, 52. pont).

59 Mindezzel együtt emlékeztetni kell arra, hogy a Charta 47. cikkének első bekezdése értelmében mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az említett cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.

60 Ezen alapvető jog Unióban való tiszteletben tartásának biztosítására az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése előírja a tagállamok számára, hogy teremtsék meg azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek.

61 A hatékony jogorvoslathoz való jogot a 2000/78 irányelv is megerősíti, amelynek 9. cikke akként rendelkezik, hogy a tagállamok biztosítják, hogy bármely olyan személy, aki állítása szerint hátrányos megkülönböztetést szenvedett, érvényesíthesse jogait (lásd ebben az értelemben: 2014. november 11-i Schmitzer ítélet, C-530/13, EU:C:2014:2359, 49. pont).

62 Ebből következik, hogy az egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartása megköveteli, hogy az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést szenvedett személyek számára hatékony bírói jogvédelmet biztosítsanak az egyenlő bánásmódhoz való joguk tekintetében.

63 A jelen ügyben, amint azt a főtanácsnok az indítványának 74. pontjában megjegyezte, az új osztrák díjazási és előmeneteli rendszer keretében rendkívül korlátozott azon tárgyi felülvizsgálat terjedelme, amelyet az illetékes nemzeti bíróságok végezhetnek az érintett köztisztviselők átsorolását meghatározó „átsorolási összeg” tekintetében. E felülvizsgálat ugyanis kizárólag a releváns adatokat érintő betáplálási hibákból eredő pontatlanságokat érintheti, az említett összeg alapját képező illetményszámítás esetleges szabálytalanságát viszont nem, és így az átsorolási összeget a köztisztviselő tekintetében meghatározott illetmény alapján határozzák meg, ezen illetmény korábbi díjazási és előmeneteli rendszer szerinti összegének függvényében.

64 E körülmények között, amennyiben a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer által hátrányos helyzetbe hozott köztisztviselő nem vitathatja az „átsorolási összeg” hátrányosan megkülönböztető hatásait, úgy nincs abban a helyzetben, hogy elérje a 2000/78 irányelv által is biztosított egyenlő bánásmód elve alapján őt megillető valamennyi jog tiszteletben tartását, ami sérti a Charta 47. cikkét. Az a körülmény, hogy keresettel megtámadhatja az új díjazási és előmeneteli rendszer egészét, nem alkalmas e megállapítás cáfolására.

65 Így az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést szenvedett köztisztviselőnek rendelkeznie kell a 2000/78 irányelv 2. cikkére való hivatkozás lehetőségével az új díjazási és előmeneteli rendszerbe való átsorolására vonatkozó részletes szabályok hátrányosan megkülönböztető jellegének vitatása érdekében.

66 E megfontolásokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a Charta 47. cikkét és a 2000/78 irányelv 9. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben szűkíti a nemzeti bíróságok által lefolytatható felülvizsgálat terjedelmét, és abból kizárja a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer szabályai szerint kiszámított „átsorolási összeg” alapjával kapcsolatos kérdéseket.

A harmadik kérdésről

67 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az uniós jog elsőbbségének elvét úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben egy olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapeljárásban szerepel, sérti az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét és a Charta 47. cikkét, az uniós jog elsőbbségének elve megköveteli, hogy ismét megvizsgálják azon köztisztviselők helyzetét, akiket az új díjazási és előmeneteli rendszerbe való átsorolásra vonatkozó mechanizmus alkalmazása során ilyen életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés ért, és hogy e köztisztviselőket hátrányos megkülönböztetés nélkül sorolják át ezen új rendszerbe.

68 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a nemzeti bíróságok feladata, hogy a nemzeti jogszabályok összességének figyelembevételével és az utóbbiak által elismert értelmezési módszerek alkalmazásával eldöntse, hogy a nemzeti rendelkezés értelmezhető-e, és milyen mértékben értelmezhető a 2000/78 irányelvvel összhangban anélkül, hogy e nemzeti rendelkezést *contra legem* értelmezné (2019. január 22-i Cresco Investigation ítélet, C-193/17, EU:C:2019:43, 74. pont).

69 Amennyiben a nemzeti szabályozásnak az ezen irányelv követelményeivel összhangban álló értelmezése és alkalmazása nem lehetséges, emlékeztetni kell továbbá arra, hogy az uniós jognak az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmára is kiterjedő elsőbbségének elve alapján az uniós jog hatálya alá tartozó, azzal ellentétes nemzeti szabályozás alkalmazásától el kell tekinteni (2014. június 19-i Specht és társai ítélet, C-501/12–C-506/12, C-540/12 és C-541/12, EU:C:2014:2005, 89. pont).

70 Szintén a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint amennyiben megállapították az uniós jogot sértő hátrányos megkülönböztetést, és amíg az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedéseket nem fogadják el, az egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartása csak úgy biztosítható, ha a hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyeknek biztosítják ugyanazokat az előnyöket, mint amelyekben a kedvezményezett kategóriába tartozó személyek részesülnek. A hátrányos helyzetbe hozott személyeket tehát az érintett előnyből részesülő személyekkel azonos helyzetbe kell hozni (lásd ebben az értelemben: 2019. január 22-i Cresco Investigation ítélet, C-193/17, EU:C:2019:43, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

71 Ilyen esetben a nemzeti bíróság valamennyi diszkriminatív nemzeti rendelkezés alkalmazásától köteles eltekinteni anélkül, hogy a jogalkotót fel kellene szólítania e rendelkezés hatályon kívül helyezésére, vagy meg kellene várnia a rendelkezés hatályon kívül helyezését, illetve köteles a hátrányos helyzetbe hozott személyek kategóriájára is ugyanazt a rendszert alkalmazni, ami a másik csoport tagjaira vonatkozik. Ez a kötelezettsége attól függetlenül fennáll, hogy létezik-e a nemzeti jogban olyan rendelkezés, amely számára erre hatáskört biztosít (2019. január 22-i Cresco Investigation ítélet, C-193/17, EU:C:2019:43, 80. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

72 E megoldás azonban rendeltetése szerint kizárólag érvényes hivatkozási rendszer fennállása esetén alkalmazandó (2019. január 22-i Cresco Investigation ítélet, C-193/17, EU:C:2019:43, 81. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

73 A jelen esetben egyrészt az első kérdésre adott válasszal összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy a 2014. november 11-i Schmitzer ítéletben (C-530/13, EU:C:2014:2359) a Bíróság már kimondta, hogy a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer szabályai, és különösen azon szabályok, amelyek a köztisztviselőkkel szembeni, az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés megszüntetése céljából figyelembe veszik a 18. életév betöltését megelőző képzési és szolgálati időket, ám amelyek ezzel egy időben kizárólag az ilyen hátrányos megkülönböztetést elszenvedő köztisztviselők tekintetében az egyes foglalkoztatási csoportok és illetménykategóriák első fizetési fokozatából a második fizetési fokozatába lépéshez szükséges időtartam három évvel való meghosszabbítását írják elő, fenntartják a 2000/78 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése, 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja, valamint 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, az életkoron alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetést.

74 Másrészt éppen az előnyben részesített köztisztviselőkre alkalmazandó díjazási és előmeneteli szabályok tennék lehetővé a hátrányos helyzetbe hozott köztisztviselők számára a fokozatokban történő, hátrányos megkülönböztetés nélküli előmenetelt.

75 Ennélfogva mindaddig, míg el nem fogadják az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedéseket, az egyenlő bánásmód helyreállítása az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló esetben azt jelenti, hogy a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer által hátrányos helyzetbe hozott köztisztviselők számára ugyanazon előnyöket kell biztosítani, mint amelyekben az e rendszer által előnyben részesített személyek részesülhettek mind a 18. életév betöltése előtt teljesített szolgálati idők figyelembevételét, mind a díjazási táblázatban való előrehaladásukat illetően (lásd ebben az értelemben: 2015. január 28-i Starjakob ítélet, C-417/13, EU:C:2015:38, 48. pont).

76 Ebből az is következik, hogy a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer által hátrányos helyzetbe hozott köztisztviselő jogosult arra, hogy a munkáltatója kifizesse számára az azon két összeg különbözetében megállapított kompenzációt, amely egyrészt azon összeg, amelyet az érintett köztisztviselő abban az esetben kapott volna illetményként, ha nem kezelték volna hátrányosan megkülönböztető módon, másrészt pedig azon illetmény összege, amelyet ténylegesen kifizettek számára.

77 Emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ítélet 75. és76. pontjában szereplő megfontolások csupán arra az időszakra vonatkoznak, amíg a nemzeti jogalkotó el nem fogadja az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedéseket (lásd ebben az értelemben: 2019. január 22-i Cresco Investigation ítélet, C-193/17, EU:C:2019:43, 87. pont).

78 Meg kell ugyanis állapítani, hogy bár a tagállamok a 2000/78 irányelv 16. cikkének megfelelően kötelesek eltörölni az egyenlő bánásmód elvével ellentétes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseket, e cikk a hátrányos megkülönböztetés tilalmának megsértése esetén nem kötelezi őket meghatározott intézkedések meghozatalára, hanem meghagyja számukra a lehetőséget, hogy a felmerülő különböző helyzeteknek megfelelően, az e cél elérését biztosító különböző megoldások közül szabadon válasszák ki az általuk legmegfelelőbbnek tartottat (2019. január 22-i Cresco Investigation ítélet, C-193/17, EU:C:2019:43, 88. pont).

79 A fenti megfontolásokra tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy amennyiben a nemzeti rendelkezéseknek nem adható a 2000/78 irányelvvel összhangban álló értelmezés, a nemzeti bíróság a hatásköreinek keretein belül köteles biztosítani a jogalanyok számára az ezen irányelv szerinti jogvédelmet, és biztosítania kell ezen irányelv teljes érvényesülését, szükség esetén mellőzve az azzal ellentétes nemzeti rendelkezések alkalmazását. Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy az uniós joggal ellentétes hátrányos megkülönböztetés fennállásának megállapítása esetén mindaddig, míg el nem fogadják az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedéseket, az egyenlő bánásmód helyreállítása az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló esetben azt jelenti, hogy a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer által hátrányos helyzetbe hozott köztisztviselők számára ugyanazon előnyöket kell biztosítani, mint amelyekben az e rendszer által előnyben részesített személyek részesülhettek mind a 18. életév betöltése előtt teljesített szolgálati idők figyelembevételét, mind a díjazási táblázatban való előrehaladásukat illetően, és következésképpen a hátrányos helyzetbe hozott köztisztviselő számára az azon két összeg különbözetében megállapított pénzügyi kompenzációt kell fizetni, amely egyrészt azon összeg, amelyet az érintett köztisztviselő abban az esetben kapott volna illetményként, ha nem kezelték volna hátrányosan megkülönböztető módon, másrészt pedig azon illetmény összege, amelyet ténylegesen kifizettek számára.

A negyedik kérdésről

80 Az első és a második kérdésre adott válaszra tekintettel a negyedik kérdésre nem kell választ adni.

A költségekről

81 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) **A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvnek az Európai Unió Alapjogi Chartája 21. cikkével összefüggésben értelmezett 1., 2. és 6. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló, visszamenőleges hatállyal hatályba lépő olyan nemzeti szabályozás, amely az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés megszüntetése érdekében úgy rendelkezik, hogy a szolgálatban álló köztisztviselők új díjazási és előmeneteli rendszerbe való átsorolásakor e köztisztviselők első besorolását a korábbi rendszer szerinti utolsó illetményük függvényében kell meghatározni.**

2) **Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét és a 2000/78 irányelv 9. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben szűkíti a nemzeti bíróságok által lefolytatható felülvizsgálat terjedelmét, és abból kizárja a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer szabályai szerint kiszámított „átsorolási összeg” alapjával kapcsolatos kérdéseket.**

3) **Amennyiben a nemzeti rendelkezéseknek nem adható a 2000/78 irányelvvel összhangban álló értelmezés, a nemzeti bíróság a hatásköreinek keretein belül köteles biztosítani a jogalanyok számára az ezen irányelv szerinti jogvédelmet, és biztosítania kell ezen irányelv teljes érvényesülését, szükség esetén mellőzve az azzal ellentétes nemzeti rendelkezések alkalmazását. Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy az uniós joggal ellentétes hátrányos megkülönböztetés fennállásának megállapítása esetén mindaddig, míg el nem fogadják az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedéseket, az egyenlő bánásmód helyreállítása az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló esetben azt jelenti, hogy a korábbi díjazási és előmeneteli rendszer által hátrányos helyzetbe hozott köztisztviselők számára ugyanazon előnyöket kell biztosítani, mint amelyekben az e rendszer által előnyben részesített személyek részesülhettek mind a 18. életév betöltése előtt teljesített szolgálati idők figyelembevételét, mind a díjazási táblázatban való előrehaladásukat illetően, és következésképpen a hátrányos helyzetbe hozott köztisztviselő számára az azon két összeg különbözetében megállapított pénzügyi kompenzációt kell fizetni, amely egyrészt azon összeg, amelyet az érintett köztisztviselő abban az esetben kapott volna illetményként, ha nem kezelték volna hátrányosan megkülönböztető módon, másrészt pedig azon illetmény összege, amelyet ténylegesen kifizettek számára.**

Aláírások